

join us on telegram

@freshman_files

@freshman_midexams

@freshman_finalexams

Logic and Critical Thinking

CHAPTER - 5

INFORMAL FALLACIES

Now ,let's dive into the most INTERESTING topic in the life of logic....☞ " FALLACY"

ሰው እኮ አጭብርባሪ ነው! In every argument, in real life እስኪ ተመልከቱ ሁሉም ሰው ሲሟገት ፣ በቃላት እርስ በእርስ ሲከራከር ታያላችሁ even in day to day life በመፅሀፍ ላይ፣ በትምህርት ቤት ውስጥ ፣ በTV የተለያዩ ፕሮግራሞች ላይ... TV Program ስል ምን መጣልኝ መሰላችሁ ... ለምሳሌ፡ መቼም የሰሞኑን የኩላሊቱን ጉዳይ ሳትሰሙ አትቀሩም ብዬ አስባለሁ ፤ እነሱን ምሳሌ እናድርግ እና..

ባል፡ " ኩላሊቱን ሰጠሁት እሷ ግን በምላሹ ከዳችኝ☞ " (Premise 1)

ሚስት፡ " አስቤው ወይም አውቄ ያደረጉት ነገር አይደለም ታውሬ ነበር" ... አለች አሉ (Premise 2)

☞ Conclusion

ሚስት ፡ ይቅርታ ሊደረግልኝ ይገባል .. እምባ በእምባ

(Appeal to pity: ስለ types of FALLACY ስናይ ትረዱታላችሁ)

☞ You see ህይወታችን በምን አይነት ማስመሰል እና FALLACY እንደተሞላ? እያንዳንዱን ጥቃቅን ንግግሮችን ብንፈትሽ በዚህ በገሀዱ ዓለም ውስጥ FALLACY የማይቀር ነገር ነው

☞ ስለዚህ ስለ fallacy ተምረን በሁልጊዜ ንግግራችን ላይ fallacyን ማጥፋት ባንችልም መቀነስ እንድንችል logic fallacyን እንዲያስተምረን ግድ ሆኖበታል (እባካችሁ እንደተማረ ሰው እንሁን)

ታዲያ fallacy ምን ማለት ነው?ለምንስ ለ Logic ወሳኝ ሆነ ?

Fallacy (ሕፃፅ)

☞ ሕፃፅ የሚለው ቃል "fallacy" የሚለውን የእንግሊዘኛ ቃል የሚተካ ነው።

☞ The word fallacy is a general term that refers to a logical defect or flaw or fault that a certain argument exhibits in structural arrangement(formal fallacy) or reasoning process(informal fallacy).

☞ ይህም በ Argument መዋቅር(form) ወይም ይዘት (reasoning process) የተገለፀው ነገር አለመሟላቱን፣ ተስተካክሎ አለመገኘቱን፣ የተሳሳተ ነገር መከሰቱን ፣ እውነታው አጥጋቢ ወይም አሳማኝ አለመሆኑን ወይም የመደበላለቅና የመምታታት ሁኔታ

በመከሰቱ የተጠቀሰው ነገር እንከን ያለበት መሆኑን የሚያሳይ ነው

✓Fallacy በተለያዩ ምክንያቶች ሊፈጠር ይችላል።

☐በስሜታዊነት(ብስጭት እና ጥላቻ)

☐ በግል ዕይታ(ራስ ወዳድነት)

☐በድንቁርና...

☐ስሜታዊ የሆነ ሰው rationally ሊያስብ አይችልም በተጨማሪ የዕውቀት ማነስ (ድንቁርና) ፣ የመረጃ እጥረት በመሳሰሉት ሕፃኖች ይፈጠራል።

Fallacy is a violation of standard argumentative rules or criteria.

☆ ሕፃኖች አንድ argument ሊኖረው የሚገባውን criteria የሚጥስ ነው...እንዴት አትሉም ?, እናየዋለን

Fallacy :

Contains false premises

Is a bad argument

Is unsound/uncogent

🔗Types of FALLACY

የሕፃናት አይነት በዋናነት በሁለት ሊከፈል ይችላል።

እነሱም፡ Formal Fallacy

(መደበኛ ሕፃኖች)

and

informal fallacy

(ኢ-መደበኛ ሕፃኖች)

☐Actually መደበኛ እና ኢ-መደበኛ የሚለው ቃል በNormal Literature እንደምናውቀው ሳይሆን ለየት ይላል ...አብረን እናየዋለን

📖FORMAL FALLACY

A fallacy committed due to a structural defect of argument and merely occur on deductive arguments(such as syllogisms: hypothetical,categorical, disjunctive...)

☐Formal fallacy በdeductive argument ብቻ የሚከሰቱ በመዋቅር(Form) ላይ ጥገኛ የሆኑ ሕፃናት ናቸው ..የargument መዋቅር(form) በመጣስ ይታወቃሉ።

👤የማለትም የargument መንደርደሪያ(Premise)፤መደምደሚያ(conclusion) ለማጠናከር በሚያደረገው ጥረት ውስጥ የመንደርደሪያ (Premise) እና መደምደሚያ (conclusion) በገሀድ አለም ያላቸውን እውነትነት ወይም ሀሰትነት ሕፃኖች ከመፈጠር አያስጥላውም ይልቁንስ የargumentኡ መዋቅር(Form) Formal Fallacy እንዲፈጠር ያደርጋል ...እንዴት ?

Example :

If apes are intelligent, then apes can solve puzzles.

Apes can solve puzzles.

Therefore, apes are intelligent.

☐Let Say

Apes are intelligent=A

Apes can solve puzzles=B

Then this argument has this form:

A->B

B

A. Which is invalid.

አደራ ያዙልኝ Invalid/unsound arguments are formal fallacies.

Which Means Formal fallacy ከተፈጠረ ሊፈጠር የሚችለው በ Deductive Argument ላይ ብቻ ነው

21 INFORMAL FALLACIES

Is a fallacy which is committed due to a defect in the very content of an argument.

☒ informal fallacies , structurally መዋቅራቸውን በማየት መለየት አንችልም ...እንዴት አትሉም ? እነዚህ Fallacyዎች የሚያስተላልፉትን መልዕክት እሳቤ Or Parts of word in these reasoning ላይ የተገለፀበትን ወይም የሚኖረውን መልዕክት በጥልቀት መረዳት ይጠይቃል

ለምሳሌ :

አበበ በንግግሩ ጨዋ ሰው ነው።

ጨዋ ሰው ማለትም ,የሰውን ንብረትና መብት የሚያነካ የተከበረ ሰው ነው።

☒ ስለዚህ አበበ በንግግሩ የሰውን ንብረትና መብት የማይነካ የተከበረ ሰው ነው።

ይህ ምሳሌ የመደበኛ ሕፃን አልተፈፀመበትም። በመዋቅሩም ህገ ወጥነት የለበትም(በLogic)። Argumentኡም "ትክክለኛ ህጋዊ ነኝ እንጂ ምኔ ነው ህገወጡ?" ማለቱ አይቀርም☒

☒ "አበበ በንግግሩ ጨዋ ሰው ከሆነ ጨዋ ሰውም የሰውን መብትና ንብረት የማይነካ የተከበረ ሰው መሆኑ ትክክል ከሆነ አበበ በንግግሩ የሰውን ንብረትና መብት የማይነካ መሆኑ እሙን አይሆንም?" በማለት ድርቅ ማለቱም ያሳምናል

☒ አስተዋይ ሰው ግን ከArgumentኡ መዋቅር(Form) ጋር ድርቅ ብሎ አይሟገትም ይዘቱን እየዘረዘረ ስህተቱን በመግለፅ ሕፃን መፈፀሙን ያያል እንጂ!...እናስ?☒

☒ ስለዚህ ይህ Argument ሕፃን እንዲፈፀምበት የሆነው "ጨዋ ሰው" የሚለውን ሀረግ በአሻሚነት መጠቀሙ ነው። ጨዋ ሰው ማለት "በዕውቀት ያልበሰለ ሰው" ማለትንም ይገልፃልና

Informal fallacies ጥሩ Argument ቢመስሉም ይዘታቸውን ጠልቀን ስንመረምረው " ሌባ! ሌባ! አታላይ" በማለት የሚያስጮሁ ይሆናሉ

☒ እስኪ ከላይ ያወራንውን በአጭሩ ላጠቃልላችሁ ።

In summary :

✦ Formal fallacy :

✓ Defect in argument form

✓ Only occur in deductive arguments

✦ Informal fallacy:

✓ Defect in reasoning process

✓ Can occur in both deductive and inductive

☆ Lesson 2: Fallacies of Relevance(የ አግባባዊነት ሕፃን እንበላቸው)

🌀 In logic 22 informal FALLACIES አሉ ...ነገር ግን እነዚህን ሁሉ Fallacyዎች በቀላሉ ለመረዳት ወደ 5 group እንከፍላቸዋለን።

1 Fallacy of relevance

2 Fallacy of weak induction

3 Fallacy of presumption

4 Fallacy of ambiguity

5 Fallacy of grammatical analogy

የእያንዳንዱን Fallacy briefly and clearly በexamples እየደገፍን እናያለን...እና ሺዲዬው ባይገባችሁ በኖቱም ለግዛችሁ ብዬ ነው

The fallacies of relevance share the common characteristic- that the arguments, in which they occur, have premises that are logically irrelevant to the conclusion.

Relevant ማለት ከስሙ እንደምንረዳው " የሚረባ" ማለት ነው:: so in Fallacy of relevance
የargument አመንደርደሪያ(Premise) በቂ የሆነ evidence ከማቅረብ ይልቅ Logically የማይረ ነገር ይቀበጥራል ማለት ነው ፤
በዛውም ልክ የሚከተለው conclusion የተሳሳተ (Fallacy) ይፈጥራል ማለት ነው

☐ Yet the premises are relevant psychologically, so the conclusion may seem to follow from the premises, even though it does not follow logically; the connection between premises and conclusion is emotional.

Psychologically ስናያቸው በትክክል መደምደሚያው Premise ከተከተለ ቢመስልም ፤ በPremise እና በconclusion መካከል ያለው ግንኙነት ግን ስነ- ልቦናዊ (emotional) ነው

☐ Fallacy of relevance በመንደርደሪያውና(premise) በመደምደሚያው(conclusion) መካከል ስነ ልቦናዊ(emotional) ግንኙነት እንዲኖር የሚያደርግባቸው የተለያዩ ስልቶች አሉት

🗣️ There are 8 types of FALLACY of relevance

1 Appeal to force(argumentum ad baculum/ appeal to the stick)

☐ በማስፈራራት የሚፈጠር ህፃኑ

2 Appeal to pity (Argumentum ad misericordiam)

☐ በማሳዘን የሚፈጠር ህፃኑ

3 Appeal to the people

(Argumentum ad populum)

☐ ህዝብን በማነሳሳት/ emotionally በመገፋፋት የሚፈጠር ህፃኑ

4 Argument against the person (Argumentum ad hominem)

☐ ነገሩን ትቶ... ራሱ ሰውዬውን(ተናጋሪውን) በማጥቃት የሚፈጠር ህፃኑ

5 Accident

☐ General የሆነ ህግን ለ Specific ጎዳይ በማዋል የሚፈጠር ህፃኑ

6 Straw man

☐ ከክብርና ከውዳሴ መሻት ጋር በሚያያዝ በመቀስቀስ የሚፈጠር ህፃኑ

7 Missing the point (Ignoratio elenchi)

☐ ጭብጡን በመሳት የሚፈጠር ህፃኑ

8 Red herring

☐ ክርክሩን ወደተለየ አቅጣጫ በመቀየር ወይም በመለወጥ የሚፈጠር ህፃኑ

Appeal to force

(Argumentum ad baculum) (በማስፈራራት የሚፈጠር ህፃኑ)

☐ ዓለማችን በበላይነትና በቦታችን የአኗኗር ሁኔታ የተሞላች ናት::
የማይወሰነውም የሰው ልጅ ፍላጎትም የተለያየ ነው::

ይህ ደግሞ አንዱ በሌላው ላይ (ጌታው በባርያው ላይ ወይም ደግሞ ባርያው በጌታው ላይ ባለው አቅም...) ተፅእኖ በመፍጠር እንዲኖር ያደርጉታል

It occurs when an arguer poses a conclusion to another person and tells that person either implicitly or explicitly that some harm will come to him if he does not accept the conclusion.

የማስፈራራት ሕፃን/appeal to force, የሚፈጠረውም አንድን ሀሳብ እንድንቀበል በዱላም ይሁን በጉልበት በማስፈራራት ነው (ይህ fallacy in day to day life በጣም የተለመደ ነው በተለይ ብዙ ጊዜ እናትና አባቶቻችን ይጠቀሙታል ...

አባት፡ ትምህርትህን ቀጥ ለጥ ብለህ ካልተማርክ ድንጋይ ተሸካሚ ነው የምትሆነው ወይም ደግሞ ፤

" ትምህርትሽን በስርዓቱ የማትማሪ ከሆነ እጣ ፋንታሽ " ኑ ቡና ጠጡ" ነው የሚሆነው"

☐ብለው psychological የሆነ appeal to force ተጠቅመው ያሳምኑናል አይደል?)

ይህንንም በግልፅ ወይም በስውር ውስጣዊ (Psychological)ተፅዕኖ በመፍጠር ሊፈጸም ይችላል።

አድማጩ እንዲቀበለው የሚያደርገውም " የምንግርህን ሀሳብ 'ትክክል ነው' ብለህ ተቀበል ያለበለዚያ አልስማማም የምትል ከሆነ መጥፎ ነገር ይከተልሃል ፤ ስለዚህ ወደድክም ጠላህም "እሺ" ብለህ መስማማት ይገባል! " የሚል አይነት ገለፃን መጠቀም ነው

☐This fallacy always involves a threat by the arguer to the physical or psychological well- being of the listener.

ይህ ሕፃን በሚፈጠርበት ጊዜ የሚኖረው ተፅእኖ ስነልቦናዊ(psychological)ጭና ወይም የአካላዊ(physical) (በዱላም ሊሆን ይችላል) ቅጣት ፍራቻ ሊሆን ይችላል

ለምሳሌ፡

☐Physically...

ሕፃናት ልጆች በጨዋታ እየተከራከሩ አንዱ ሌላውን እንዲህ ይለዋል
" አባባ ተስፋዬ እኮ! በtelevision ከሚታዩ ሰዎች ሁሉ ጥሩው ሰው ናቸው። አየደለም የምትል ከሆነ በክሰኛ ወንድሜን አሽብርን ታውቀዋለህ እጠራውና በጥፊ ፣ በርግጫና በቦክስ ሲመታህ መሆናቸውን ትመሳክራለህ።

☐Psychologically....

አንድ ፀሐፊ ለለቃዋ " ከሚቀጥለው ወር ጀምሮ ደመወዝ እንዲጨመርልኝ ታደርጋለህ ፤ ይህንን የማታደርግ ከሆነ በዚህ መ/ቤት ስስንት ሴት ጋር እንደምትማግጥ አብጠርጥሬ አውቃለሁ ፤ በእጄ ማስረጃም አለኝ፤ ባለቤትህም ጓደኛዬ እንደሆነች ታውቃለህ ፤ ይህንን ጉድህን ለባለቤትህ ዘክዝኬ እነግርልሃለሁ።"

☐(ፀሀፊዋ አለቃዋን ለማስፈራራት ዱላ ወይም ሌላ ነገር አላነሳችም ፣ ስነልቦናዊ ተፅእኖ ግን አርጋለች።)

📖በነገራችን ላይ ከ22 Fallacies በቀላሉ መለየት የምትችሉት የመጀመሪያው Fallacy ,appeal to force ነው ።

Forward

Appeal to pity (Argumentum ad misericordiam) በማሳዘን የሚፈጠር Fallacy

ሁለተኛው የfallacy of relevance አይነት ደግሞ appeal to pity ይባላል።

🔗ቀደም ሲል መግቢያችን ላይ ትንሽም ቢሆን ስለ appeal to Pity አንስተናል (በ ኩላሊቱ ጉዳይ ዙሪያ)

☐The appeal to pity (or ad misericordiam fallacy) is the attempt to support conclusion merely by evoking pity in one’s audience when the statements that evoke the pity are logically unrelated to the conclusion.

Appeal to pity(የማሳዘን ሕፃን) የሚፈጠረው premiseአቸ Conclusionአን የሚደግፋት እንደ appeal to force በሀይልና በማስፈራራት ሳይሆን በማሳዘን ፣ ሆድን በማንሰፍሰፍ ፣ ሆዱን በመብላት ፣ አንጅቱን በመቆርጠም ፡- እንስፍስፍ በማድረግ ነው

But if the arguer succeeds in evoking sufficiently strong feelings of pity, he or she may distract the audience from the logic of the situation and create a desire to accept conclusion.

☞ ይህ የማሳዘን ሁኔታ ከተሳካ ደግሞ Psychologically ወይም emotionally ጫና በማድረስ የተሳሳተ Conclusion ወይም Logical ያልሆነ ድምዳሜ ላይ እንድንደርስ ያደርገናል...እንዴት አትሉኝም? እጅጉን አሳዝኖን ከተስማማን We commit appeal to pity fallacy

እፀፁ በተለያዩ ቦታዎች የተለመደ ክስተት ነው።...Such as: በት/ቤት (በመምህራንና በተማሪዎች ማርክ ግንኙነት) ፣ በፍርድ ቤት(በተከሳሽና በዳኛ) ፣ በመንገድ (በትራፊክ ፖሊስና በሹፌር)

ለምሳሌ:- አንድ የገጠር ገበሬ ሰው ይገድልና ፍርድ ቤት ቀርቦ ለምን እንደገደለው ይጠየቃል። እሱም ፡- " ጌታው እኔ ለራሴ የአስራ ሁለት ልጆች አባት ነኝ። ሚስቴም ታማ አልጋ ከያዘች አመት ሆኗታል። ልጆቼን ለማሳደግ ባለችኝ ኩርማን መሬት ደፋ ቀና ስል ነው የምውለው። እናም ላለፈው ማክሰኞ ዕለት ለአዝመራ ውስጥ በስራ ተጠምጄ እያለሁ እሱ በእህሌ መሀል እህሉን እየረጋገጠ ይሄዳል። እኔም ቢቸግረኝ እረ ተው እህል ጡር ነው አትረገጠው አልኩት። እንቢ ብሎኝ ይሄድ ጀመር ተው! አትረገጠው አልኩት እንቢ አለ! አሁንም ተው! አልኩት እንቢ አለ። ከዚያም እኔም ወንድነቴ ተፈታትኖኝ በያዝኩት ሰንጠረዥ ተጠግቼ ትንሽ ትንሽ ወጋ! ወጋ! አደረኩት። ስለዚህ ሆን ብዬ አልገደልኩትም። "

? What's the conclusion?
መደምደሚያው ምን ይመስላችኋል?

☞ ለዚህ example ዋና መደምደሚያው " ለምን ገደልኩት?" ለሚለው ጥያቄ መልስ የሚሆነው " ሆን ብዬ አልገደልኩትም። " የሚለው ነው። ይህ ደግሞ obviously logical አይደለም። ገባችሁ አይደል?

እዚህ ጋር Premiseአቺ ለ conclusionኡ እንደ ማስተባበያ ሆነው ነው የቀረቡት።(የልጆች መብዛት ፣ የስራ መጠመድ ፣ የመሬት ማነስና በትንሹ መውጋት)

There is a tendency to take argument from pity as inherently fallacious. But this is not always the case. There are arguments from pity, which are reasonable and plausible.

☞ There are situations where compassion or sympathy could be a legitimate response for some situations.

ያዙልኝ !...Appeal to pity ሁልጊዜ Fallacious ነው ማለት አይደለም። ለምን? አትሉኝም....

☞ Because there are times የምርምር sympathy(ሀዘኔታ) የሚያስፈልግባቸው situationአች አሉ። what about የሞራል ጉዳይስ? ስብዓዊነትስ? ባህል ፣ ወግ ፣ አስተሳሰብ ፣ ማንነት... እነዚህ ሁሉ factorአች ናቸው ☺

ለምሳሌ ፡ አምስት ህፃናት ልጆችን ብቻውን ያለ እናት የሚያሳድግ አንድ አባት ስራ ተወዳድሮ ምንም የገቢ ምንጭ እንደሌለውና የልጆቹ ህይወት አደጋ ላይ ስለሆነ በልዩ Case እንዲታይለት ቢማፀን ከልጆቹ ህይወት ጋር በተያያዘ ቀጣሪው ታሳቢ ቢያደርግለት Fallacy ሰራ አንልም ።

Note that: በተቻላችሁ አቅም የ እያንዳንዱን Fallacy Latin name ለመያዝ ሞክሩ አንዳንድ መምህሮች ፈተና ላይ በአዛምድ መልክ ሊያመጡት ይችላሉ፤ ብቻ ግን ብትይዙት አይከፍም

እንወዳችኋለን

☞ Appeal to the people
(Argumentum ad populum)

ህዝብን በማነሳሳት/ emotionally በመገፋፋት የሚፈፀም ህፅፅ እበለው

Nearly everyone wants to be loved, esteemed, admired, valued, recognized, and accepted by others.

☞ ሁሉም ሰው በሚባል ደረጃ መወደድን፣ በሌላ ሰው መፈለግን፣ ሌላ ሰው እንዲያደንቀው ይፈልጋል... ይሄ ባህሪ ሁሉም ሰው ጋር ያለ ነው

Feeling of being part of community and belongingness are some of the most important humans needs.

☞ ይህ የመፈለግ ስሜት ፣ በ ማህበረሰቡ ወይም በሰው ዘንድ የመፈለግ ስሜት እያንዳንዱ ሰው ውስጥ ያለ ፍላጎት ነው።

The appeal to the people strikes these desires and needs to get acceptance for conclusion.

☞ Appeal to people fallacy ይህንን የሰውን ልጅ ፍላጎት በመቀስቀስ/ በመንከት የArgumentኡን Conclusion እንዲቀበል ያደርገዋል / ያስገድዳል።

Or the appeal to the people (or ad populum fallacy) is an attempt to persuade a person (or group) by appealing to these desires and needs.

የሆነ ሀሳብ ይኖረናል ፤ ያንን ሀሳብ ያ ሰውዬ እንዲቀበል ግን ትክክለኛ የሆነ evidenceኡን ወይም reason ሳይሆን የሚያስቀምጠው... ያንን ሰው በማሞገስ ፣ በማድነቅ ፣ ተፈላጊ እንደሆነ በማስረዳት ነው Conclusionኡን እንዲቀበል የሚያደረገው

ለምሳሌ፡ Adolf Hitler" የቴክኒኩ አባት" የሆነ ሰው ነበር ይባላል። በሁለተኛው አለም ጦርነት ወቅት የጀርመን ህዝብን ከዓለም የተለየ ምርጥ እንደሆነና ዓለምን መግዛት የሚገባው ህዝብ መሆን እንዳለበት አድርጎ በመቀስቀሱ አብዛኛው የጀርመን ህዝብ ከእሱ ጋር እንዲያብር አድርጎታል። በዚህ የተነሳም 6 ሚሊዮን አይሁዳዊያንን ሲጨፈጩ የጀርመን ህዝብ ተባባሪው ሆነ እንጂ ተቃዋሚው አልሆነም። As you can see የህዝቡን የበላይነት ከፍከፍ በማድረግ፣ የመወደድ ፣ የመፈለግ ፍላጎትን በማነሳሳት አግባብነት የሌለው መሆኑን በስሜታዊነት ሽፍኖ logical ለማስመሰል ይሞክራል... ይሄ ደግሞ Fallacy ነው ፤

specifically appeal to the people fallacy.(በነገራችን ላይ የፖለቲካ ተመራጮች ይህንን appeal to the people fallacy በደንብ ይጠቀሙበታል።)

☞ And anyone who wants to be part of the group, who does not want to be deviated from the mob mentality, accepts the conclusion as true.

👥hgroupኡ መነጠል የማይፈልግ ሰው(ከላይ በጠቀስነው ምሳሌ group የምንላቸው አብዛኛው የጀርመን ህዝብ ነው... ከምሳሌው ጋር እያያዛችሁ ተረዱት) ያንን ሀሳብ መቀበል አለበት ወይም ይቀበላል ፣ ከመንጋው አስተሳሰብ (mob mentality) መውጣት የማይፈልግ ሰው Conclusionኡን ትክክል ነው ብሎ ይቀበላል ማለት ነው።

However, one does not have to be addressing a large group to commit the ad populum fallacy.

Ad populum fallacy እንዲፈጠር ቀደም ሲል እንዳልነው ብዙ በተሰበሰበ ህዝብ ብቻ ሳይሆን...

👥Any attempt to convince by appealing to the need for acceptance (or approval) from others counts as an ad populum fallacy.

" እከሌም እኮ እንደዚ አድርጓል" ፣

"እነዛም እኮ እንዲህ አድርገዋል ፤ አንተ ለምንድን ነው የማታረገው? አይነት ነገር ማለት ነው። ያ ማለት ሌላው ስለደረገ አንተም ማድረግ አለብህ... ነው ነገሩ ፤ ይህንንም Ad populum fallacy እንለዋለን

Example:

አንድ famous ኢትዮጵያዊ Interview እየተደረገች

" ኢትዮጵያ በጣልያን ብትገዛ ኖሮ እስካሁን የተሻለ ሰማይ ጠቀስ ፎቆች፣ የተሻለ transport... የተሻለ ስልጣኔ ላይ ትደረስ ነበር።" አለች በተቃራኒው ጠያቂው "ያልሸውን ማመን አልችልም!👥 እውነተኛ ኢትዮጵያውያኖች በፍፁም እንደዚ አያስቡም። ኢትዮጵያዊ ነሽ አይደል? አይደለሽም እንዴ?" በማለት ጠያቂው " ሀሳብሽን ማንም ኢትዮጵያዊ አይቀበለውም።" ብሎ "ሌሎች ያለተቀበሉትን አንቺ እንዴት እንደዚ ትያለሽ?" በማለት ሁሉም ኢትዮጵያዊ እንደማይደግፍ አርጎ ሊያሳምን እየሞከረ ነው። በአጭሩ "ሌላው እንደዚ አያደርግም እና አንተም እንደዚ ማረግ የለብህም" በሚል የመንጋ አስተሳሰብ(mob mentality) የሚመራ ድርጊት ad populum fallacy እንለዋለን...ተግባባን ?

☞Two approaches are involved in appeal to people fallacy: direct and indirect.

Appeal to people fallacy በሁለት አይነት መንገድ ይፈፀማል

1Direct(በቀጥታ)

2Indirect(በተዘዋዋሪ)

Direct(በቀጥታ)

➡ Approach occurs when an arguer, addressing a large group of people, excites the emotions and enthusiasm of the crowd to win acceptance for his or her conclusion.

📊 በቀጥታ የተሰበሰበ ህዝብን ማነሳሳት ማለትም በቀጥታ ከህዝቡ ጋር በመገናኘት ሲፈፀም direct ይባላል።

✓ ይህንንም ህዝብ በተሰበሰበ በቀጥታ ንግግር በማድረግ ወይም በሌላ ስልት ታዳሚውን ወደራሱ አላማ በመሳብ ህዝቡን ወደራሱ ፍላጎት ማምጣት እና ተባባሪው ማድረግ ነው

The objective is to arouse a kind of mob mentality.

ዋና አላማውም የመንጋ አስተሳሰብን ለመቀስቀስ ነው።

📊 This is the strategy used by nearly every propagandist and demagogue.

Indirect(በተዘዋዋሪ)

🔍 In the indirect approach, the arguer aims his or her appeal not at the crowd as a whole but at one or more individuals separately, focusing on some aspect of their relationship to the crowd.

አንድ ሰው ወይም ቡድን ህብረተሰቡን ለመቀስቀስ ከእሱ ሀሳብና ዓላማ ጋር እንዲያብር የሚያደረገው ህብረተሰቡ ውስጥ ቀጥታ በመሳተፍ ብቻ አይደለም

ከዚያ ህብረተሰብ ጋር በቀጥታ ተሳትፎ ያላቸውን በህብረተሰቡ የሚወደዱ ፣ የሚከበሩ ፣ የሚታመኑና የሚደነቁ ሰዎችን ወይም ነገሮችን በመሳሪያነት በመጠቀም ህብረተሰቡ አላማውን ደግፎ እንዲተባበረው ወይም እንዲፈፀምለት ሲያደርግ indirect እንለዋለን📊

➡ The indirect approach is very common in most advertising industries.

➡ በተለይ ይህ INDIRECT appeal to the people fallacy በማስታወቂያ ስራ የተለመደ ነው።

➡ There are three recognizable forms in indirect approach: Bandwagon, Vanity, and Snobbery.

3 ዓይነት Indirect ስልቶች አሉ።

- I.Bandwagon
- II.appeal to vanity
- III.appeal to snobbery

Bandwagon

➡ Bandwagon fallacy is a kind of fallacy that commonly appeals to the desire of individuals to be considered as part of the group or community in which they are living.

📊 ይሄ የትኛውን የሰዎችን ፍላጎት ነው የሚነካው? የስው ልጅ ከማህበረሰቡ(communitiy) ጋር አብሮ የመኖር ፍላጎት አለ ያንን ፍላጎት ነው የሚነካው።

Trick to remember bandwagon fallacy:

Imagine a band on a wagon(wagon ማለት ከጀርባው ክፍት የሆነ መኪና ማለት ነው; Search አርጉት google ላይ to have a better image in your mind)

ስለዚህ if you're not on the wagon it means you're falling behind. That's it ይህንን ነው bandwagon fallacy የምንለው።

Bandwagon("በአንድ ወገን" ብላችሁም መያዝ ትችላላችሁ)

ለምሳሌ፡ የጥርስ ብሩሽ መጠቀም ከፈለክ colgateን ግዛ ምክንያቱም 90% የጥርስ ብሩሽ ተጠቃሚ ኢትዮጵያውያን ይጠቀሙበታልና

☞ የበአጠቃላይ የbandwagon ሀሳቡ " አንተ ምርቴን ካልተጠቀምክ ይቀርብህል ከተጠቃሚው ህብረተሰብም ትለያለህ" የሚል ይዘት አለው።" ከዚህ ሁሉ ህዝብ ተለይተህ ከምትቀር አንተም ተጠቀም" እንደማለትም ነው

Appeal to vanity

The appeal to vanity often associates the product with someone who is admired, pursued, or imitated, the idea being that you, too, will be admired and pursued if you use it.

☞ ምርትን ከዝነኝነት ጋር በማያያዝ ማስተዋወቅን ይገልጻል።

ለምሳሌ በጣም ታዋቂ አትሌትን ፣ ሙዚቀኛን፣ የእግር ኳስ ተጫዋችንና የመሳሰሉትን በመጠቀም የሚሰራ የምርት ማስታወቂያ አይነት ነው

ዋና ሀሳቡም " ዝነኛ ሰው የምትወደው፣ የምታከብረውና፣ የምትከተለው ከሆነ እሱ ይህንን ይጠቀማል ፤ አንተም ብትጠቀም አድናቂው መሆንህ ይገልጻል ፤ የዝናው ተካፋይም ትሆናለህ።" የሚል ነው።

☞ ለምሳሌ፡ ሀይለ ገ/ስላሴ ተጫዋቶች የሚረጠው ጫማ የአዲዳስ ላይ snicker ነው። ስለዚህ ሀይሌን የሚያደንቅና ምርጥ ጫማን የሚፈልግ ሰው የአዲዳስ snicker ጫማን መርጦ ይገዛል☞

Appeal to snobbery

☞ Before discussing about snobbery fallacy, let us look into the meaning of snob.

☞ ስለ snobbery fallacy ከማየታችን በፊት snob ምን ማለት እንደሆነ እንይ...

Snob means a person who admires people in higher classes too much and has no respect for people in the lower classes.

☞ Snob ማለት ከhigher class ወይም በገንዘብም ሊሆን ይችላል በታዋቂነት ከፍተኛ ደረጃ ያለው ሰው ዝቅተኛ ኑሮ ከሚኖረው ሰው የተሻለ እንደሆነ የሚያስብ ሰው Snob ይባላል።

☞ Appeal to snobbery fallacy is based on this desire to be regarded as superior to others.

Appeal to snobbery fallacy የሚከሰተው እንዴት ነው?
ከሌላው ማህበረሰብ superior እንደሆኑ በማሰብ ወይም ከሌላው ማህበረሰብ የላቁ፤ የመላቅ አይነት ፍላጎት በሚያድርበት ጊዜ ነው ለዚህ Fallacy የሚጋለጡት

☞ This fallacy appeal individuals and their desires to be regarded as different and better.

ይህ Fallacy ከሁሉም የበላይ የመሆንን ፍላጎት በመንካት ያ ሰው ከሌላው የተለየ እና የተሻለ መሆኑን በመንገር የሆነን ሀሳብ እንዲቀበል የሚያደርግ argument ነው ማለት ነው።

understood? ችግር የለውም ካለገባችሁም በቀጣይ ምሳሌ በደንብ ስለምናየው No worries!

ለምሳሌ፡ አንድ የTV ማስታወቂያ ላይ "Tesla ለሁሉም አይደለም። ጥቂቶች ብቻ ናቸው ይህንን መኪና የሚነዱት። እርስዎ ከጥቂቶቹ መሀል ኖት? እንግዲያውስ Tesla ይገባዎታል! አሁኑኑ የtesla ባለቤት ይሁኑ

☞ የበአጠቃላይ appeal to snobbery Fallacy የሚያንፀባርቀው " ጥሩ ነገር የሚመርጥ ሰው ሁሉ ይህና ዋጋ ከፍሎ ክብር ያላቸው ሰዎች የሚጠቀሙበት ምርት(እቃ) ይገዛል እንጂ ዝም ብሎ ትርኪምርኪ ነገር በቅናሽ ዋጋ ገዝቶ አይጠቀምም።" የሚል ሀሳብን ነው

በአጠቃላይ እነዚህ Appeal to fallacy People of relevance በዓለማቸውና በይዘታቸው ይመሳሰላሉ ፤ መንገዳቸው ነው እንጂ መድረሻው አንድ ነው። እንዲሉ ፡-

" አንተ መወደድ፣ መደነቅ፣ መፈቀር ፣ መከበር ወይም አንድነትና የደህንነት ጥበቃን ማግኘት ትፈልጋለህ። ስለዚህ ይህንን የምንግርህን ትክክል (እውነት) ነው ብለህ ተቀበል።" የሚል ሀሳብን ነው የሚያንፀባርቁት።

የሰው ልጅ አንድነትና የደህንነትን እንዲሁም መወደድን፣ መደነቅን፣ መከበርንና መታወቅን መፈለጉ ስህተት ነው አልተባለም። ነገር ግን

እነዚህን ፍላጎቶች በመጠቀም ስሜታዊነትን በማቀጣጠል ለራሱ አላማ ማስፈጸሚያነት ማዋል ግን Logicአዊ ተግባር አይደለም ይህንን ደግሞ በLogicአዊ አነጋገር ሕፃኑ እንለዋለን

❏Argument against the person

(Argumentum ad hominem)

ነገሩን ትቶ... ራሱ❏ ሰውዬውን በማጥቃት የሚፈፀም ህፃኑ

Argument against the person is another type of relevance fallacy.

ሌላው የfallacy of relevance ዓይነት ደግሞ Argumuntum Ad hominem ይባላል።

➡ This fallacy always involves ❏two arguers. One of them advances (either directly or implicitly) a certain argument and the other then responds by directing his or her attention not to the first person's argument but to the first person himself. When this occurs, the second person is said to commit an argument against the person.

" አሁን ደውሎ ፈርቶ ዳውላውን" እንዲሉ ብዙውን ጊዜ ሰዎች የክርክር በቂ ማስረጃ ወይም ምክንያት ማቅረብ ሲያቅታቸው ክርክሩን ያለውና የክርክሩን አቅራቢ አካል(ሰው) ስድበው በማዋረድ ወይም በማሸማቀቅ መርታት ይፈልጋሉ።

ለምሳሌ በአንዳንድ ሰፈር ቤት የሚውሉ አንዳንድ ሴቶች ሲጣሉ " አለውቅሽምና ነው! አንቺ ምንትስ!" በመባባል የስድብ ውርጅብኝ መዓት ይሰዳደባሉ። ነገር ግን ብዙውን ጊዜ የሚሰደቡት ስድብ ከተጣሉበት ጉዳይ ጋር አብሮ የማይሄድ ይሆናል

➡Argumentum ad hominem ከዚህ ጋር ተመሳሳይ ነው።

❏ማለትም ሁለት የተለያዩ ሀሳብ ያላቸው ሰዎች(arguers) ይኖራሉ ፤ አንደኛው የራሱን ፍሬ ሀሳብ ያቀርባል ሆኖም ሁለተኛው ግን ለቀረበው ሀሳብ መቃወሚያ የሚሆን ማስረጃ ወይም ምክንያት ማቅረቡን ይተውና የመጀመሪያውን ሰው በመስደብ ወይም ያለበትን ሁኔታ በማጣጣል ትክክለኛ ማስረጃ ያቀረበ በማስመሰል ይደመድማል

🔗The argument against the person occurs in three forms: the ad hominem abusive, the ad hominem circumstantial, and the tu quoque.

➡Argumentum Ad hominem በ ሶስት መንገዶች ሊፈጸም ይችላል።

- I. ad hominem abusive
- II. ad hominem circumstantial
- III. Tu Quoque

AD HOMINEM ABUSIVE

In the ad hominem abusive, the second person responds to the first person's argument by verbally abusing the first person.

Save store, [03/11/2025 17:56]

ይህ ሕፃኑ የሚፈፀመው ሁለተኛው ሰው የመጀመሪያውን ሰው የሙግት ሀሳቡን ትቶ ሰውየውን በቀጥታ በመስደብ የሚፈጠር fallacy ነው።

❏ለምሳሌ፡ አበበ "መንግስት ለእንስሳት ጥበቃ በቂ በጀት መመደብ አለበት..." ብሎ ሀሳብ አቀረበ። ከበደ ደግሞ " አበበ ራሱ ማነው? ከጠዋት እስከ ማታ ሲጠጣ የሚውል ሰካራም አይደለም እንዴ! እንዲያውም በሰፈሩ ራሱ የሚታወቀው በስካራምነቱ ነው። እሱ ራሱ ሚስት እና ልጆቹን ሳይጠብቅ ስለ እንስሳ ጥበቃ ያወራል እንዴ!"

❏Ad hominem abusive ተናጋሪውን Abuse በማድረግ ፤ በመሳደብ፣ በማዋረድ የዛን ሰው ሀሳብ ተቀባይነት እንዳያገኝና አፍሮ ዝም እንዲል የማድረግ ተፅእኖ አላቸው። ይህ ደግሞ Logical አይደለም

AD HOMINEM CIRCUMSTANTIAL

The second type of against the person fallacy is ad hominem circumstantial.

→ሁለተኛው Pargument against the person fallacy አይነት የሆነው ደግሞ ad hominem circumstantial ነው።

The ad hominem circumstantial begins the same way as the ad hominem abusive, but instead of heaping verbal abuse on his or her opponent, the respondent attempts to discredit the opponent's argument by alluding to certain circumstances that affect the opponent.

→የሰውየውን ሁኔታ በመጥቀስ የሚፈጸም ሕፃኑ ሁለተኛው ሰው የመጀመሪያውን Arguer በቀጥታ በመስደብ የሚፈፀም አይደለም...እናስ?

→ከዚህ ይልቅ የሰውየውን የኑሮ፣ የስራ ፣ በዙሪያው ያሉ ነገሮችን በማየት " ማነሽና ማንን ታሚያለሽ" አይነት ዘዴን ተጠቅሞ የArgumentኡን ዋና ሀሳብ አድበስብሶ ያጠፋፋል ወይም ያሳጣል።

→በሌላ አገላለፅ የሁለተኛው ተከራካሪ የመጀመሪያውን ሰው ሁኔታ የሚቃወመው " ያቀረበው የይገባኛል ጥያቄ ስህተት ነው። ምክንያቱም በዚያ ቦታ ላይ የሚገኝ ሰው ይህንን ሀሳብ ማቅረብ (መደገፍ) አይችልምና።" ወይም " የራሱ ሁኔታ እውነት ወይም ትክክል የሆነ ነገርን ለመናገር አያስችለውም።" በሚል ይዘት ነው

→By doing so the respondent hopes to show that the opponent is predisposed to argue the way he or she does and should therefore not be taken seriously.

→የሰውየውን ሁኔታም በመመልከትና እንደማስረጃ በመጠቀም የክርክሩን ዋና ሀሳብ ዋጋ የለሽና ትርጉም አልባ በማስመሰል ያስፈረዋል። Argumentኡንም እንዳይቀጥል መስመሩን ይዘጋበታል። በዚህም ሀሳቡን ያቀረበው ሰው ከቁም ነገር እንዳይቆጠር ያደርገዋል ማለት ነው

→ለምሳሌ፡ professor አየለ " ለሁሉም የuniversity አስተማሪዎች ደመወዝ ጭማሪ መደረግ አለበት።" አለ። ለመሆኑ professor አየለ ማነው? ስራው የuniversity አስተማሪ አይደለም እንዴ! ስለዚህ የአየለን ክርክር መቀበል አያስፈልግም።"

→በዚህ Argument የተጠቀመው ስልት የአየለን ሀሳብ ለማስረጃ መቃወም ሳይሆን አስተማሪ መሆኑን በመጥቀስ " አስተማሪ ከሆንክ መቃወም አትችልም " በሚል የማሳጣት ዘዴ የአየለ Argument እንዳይደገፍ ማድረግ ነው

Tu Quoque (You too) Fallacy (... አንተስ? እንደማለት ነው።)

→The tu quoque (—you too!) fallacy begins the same way as the other two varieties of the ad hominem argument, except that the second arguer attempts to make the first appear to be hypocritical or arguing in bad faith.

→እዚህ ጋር Hypocrite የምትለዋን ቃል ብቻ አስምሩልኝ።(hypocrite ማለት ራሱ የሚለውን(የሚናገረውን) ነገር የማይፈፅም ሰው ማለት ነው።)

→The second arguer usually accomplishes this by citing features in the life or behavior of the first arguer that conflict with the latter's conclusion.

ይህ ሕፃኑ የሚፈፀመውም ሁለተኛው arguer ቀድሞ argumentኡን ያቀረበውን ሰው እንደሰራው አድርጎ በማቅረብና ሊቃወመው እንደማይችል በመንገር ሲያሳፍረው ነው።

'በዚህም " አንተ የስራሽውን ነው የፈፀምኩት" በሚል ስሜት ተጀቡኖ ይመፃይቃል

Cont..

"አንተው ራስህ ስለፈፀምከው እኔን መቃወም አትችልም።" የሚል መሸፈኛን ለargumentኡ ያቀርባል።

→ለምሳሌ፡ አንዲት እናት ልጃቸው ከተለያዩ ወንዶች ጋር መማገጥ እንደጀመረች ይሰማሉ። አንድ ቀንም ጠርተው ድርጊቷን እንድታቆም እንዲህ በማለት ለመምከር ይሞክራሉ። ``እረ ተይ ልጄ ይህ የምስማው ነገር ጥሩ አይደለም። ዘመኑም መጥፎ ስለሆነ ይቅርብሽ" ይሏታል። ልጅቱም ተቆጥታ " ለእኔ ሲሆን ለምን ያስቆጣሻል አንቺ ራስሽ በወጣትነትሽ ጊዜ "አለ" የተባለ ጌታዝ እንዳለመለጠሽና ስንቱ ጌረምሳ ሲደባደብብሽ እንደነበር ስትናገረ አልነበረም?" በማለት መልሰላቸዋለች ይባላል (Attention: እናትና አባቶቻችንን እናክብር!)

☞ ያልጀቱ ያቀረቡት ማስረጃ እናት ካቀረቡት ሀሳብ ጋር logically አብሮ የሚሄድ አይደለም። እናቷን ግን " አንቺው ትሰረው ነበር" በማለት አሳፍራ ተግባሯን መቀጠል ትችላለች። የተግባሯን ትክክለኛነት የሚያስረዳ ማስረጃ ወይም ምክንያት ግን አላቀረበችም

☞ በአጠቃላይ ከላይ ያየናቸው argument against the person fallacy ዓይነቶች አላማቸው የመጀመሪያውን arguer ስብዕና ወይም ሁኔታ መጥፎ ገፅታ በማላበስ ያቀረበው ክርክር ዋጋ እንደሌለው አድርገው ማሰየት ነው። ይህ ደግሞ Logical አይደለም

እወዳችኋለሁ

ACCIDENT

☞ General ህግን ለexceptional case በመጠቀም የሚፈፀም ህፅ

☞ The fallacy of accident is committed when a general rule is applied to a specific case it was not intended to cover.

☞ የሆነ General(አጠቃላይ) የሆነ ህግ አለ፤ ያ ህግ ለሆነ specific(ጠበብ ያለ) Case ያንን General rule ላልታሰበ Case ስንጠቀም Accident ይባላል

☞ Typically, the general rule is cited (either directly or implicitly) in the premises and then wrongly applied to the specific case mentioned in the conclusion.

☞ ይህ ሕፅ በመጀመሪያ አጠቃላይ የሆነ ህግን በመጥቀስ ያሳምናል። ሆኖም የማይሆን ልዩ ክስተትን (ሁኔታን) በመጥቀስ ሕፅ እንዲፈፀም ያደርጋል...ተግባባን

☑ በአጠቃላይ(general) ህጉ ላይ ተመስርቶም ድንገት(accidentally) የሚፈፀመው ልዩ(exceptional) ክስተት ስለሚያምታታ ሕፅ accident ተብሏል።

ለምሳሌ: "አንዲት ሴት ባሏን መፍታት የምትችለው Cheat ካደረገባት ብቻ ነው።" የሚል General ህግ ቢኖር ስለዚህ አንዲት ባሏ እየደበደበች የምትኖር ሴት ፍቺ ብትጠይቅ በgeneral ህጉ መሰረት መፍታት አትችይም ተብሎ ከተደመደመ ህፅ ተፈጥሯል ማለት ነው። ምክንያቱም ያ general ህግ ለዚህ special ለሆነ Case አያገለግልም። ተረዳችሁኝ አይደል?

እሺ let's add another example to consolidate it;

Eg:"property should be returned to the owner." The drunker man who is starting a fight with his opponents at the pool table lent you his pistol ,and now he wants it back.

☞ " አንድ የተበደራችሁት ንብረት ለባለቤቱ ተመለሽ መሆን አለበት። " የሚል general ህግ አለ ነገር ግን ያ ያበደራችሁ ሰው ጠጥቶ ሰክሮ pool ሴት ዉስጥ ከተቀናቃኞቹ ጋር ተጋጭቶ በgeneral ህጉ መሠረት ያበደረኩህን ሽጉጥ አሁኑኑ ልትመልስልኝ ይገባል!! ብሎ argumentኡን ቢያቀርብ logical ይመስላችኋል? No! Its Fallacy.

ያንን general ህግ ለዚህ exceptional case መጠቀም አንችልም።

The general rule is misapplied to this specific situation.

The fallacy gets it's name from the fact that one or more accidental features of the specific case make it an exception to the rule.

☞ Accident የሚለውን ስሙን ያገኘው specific caseኡ ላይ ያለውን ያልተጠበቀ ወይም ከgeneral ህጉ የተለየ፣accidental feature(ባህሪ) ነው።

ለምሳሌ in the first example the accidental feature is that her husband is abusive. And also in the second example the accidental features are that he is drunk and in a fight.

አልገባችሁም ?...እስኪ አንድ እንጨምር

All good patients obey the order of their doctors. Hence, you should not refuse when your doctor invites you for bed.

አስባችሁታል የDoctor ትዕዛዝ መከበር አለበት ተብሎ Conclusionኑ ይከተረ እንተኛ ሲልሽ Refus ማድረግ የለብሽም ሲባል ...Of course Doctor ያዘዘውን ለጤና መጠቀም ጠቃሚ ነው ግን አልጋው ግን ቀይ መስመር ያለፈ Order ነው

STRAW MAN

ነገር በማጣመም የሚፈጠር ህፀፅ

→ The straw man fallacy is committed when an arguer distorts an opponent’s argument for the purpose of more easily attacking it, demolishes the distorted argument, and then concludes that the opponent’s real argument has been demolished.

የሆነ ሰው የሚያመጣው ሀሳብ አለ ከዛ የእሱ ተቃራኒ ሀሳብ ያለው ሰው (Opponent) የመጀመሪያውን ሰው-ዬ argument ትክክለኛውን argument ተቀብሎ ሳይሆን ከዛኛው ሰው-ዬ Argument የሆነ ስህተቶችን(misrepresent) የሚያደረጉ ነገሮች ወይንም የዛኛውን ሰው-ዬ ሀሳብ በቀጥታ በማይገልፁ መልኩ misrepresentationአችን በመውሰድ እነዚህ misrepresentationአች ትክክል እንዳልሆኑ በመግለፅ ሙሉ የሰው-የው ሀሳብ ትክክል አይደለም ብሎ ይደመድማል

→ ለምሳሌ: ያው የካፌ ምግብ ታቁታላችሁ እና ተማሪዎች ሰብሰብ ብለው የምግቡ ነገር ይስተካከልልን አሉ::...የuniversityው ከፍተኛ አካልም " አንድ ኪሎ ሽንኩርት ስንት የገባ የመስላችኋል እ? ቲማቲምስ ቢሆን... ጭራሽ ጤፍ ተወዷል በዚ ኑሮ ውድነት ስንት ጦርነት ባለበት ሀገር እንደዚ አይነት ነገር ተቀባይነት የለውም:: (ነገር ማጣመም ማለት ይሄ አይደል?)

ስለዚህ Straw Man ነገሮችን በጣም exaggerate(በማጋነን) እና ነገሩን distort(በማበላሸት) በማድረግ የተሳሳተ Conclusion ያሰጣል::

Dagimawi: We must not betray the principles of justice and democracy. Suspected terrorists must be granted basic rights as well as legal representation and access to a fair court.

Kirubel: Dagmawi is advocating the release of known terrorists. We cannot afford to allow our enemies to move freely in our society.

☹ የምር ግን አይገርምም ? ዳግማዊ የተናገረው ነገር ምንም ከሽብርተኝነት ጋር የሚገናኝ ነገር የለም ፤ ግን ኪሩቤል እንዴት አድርጎ ወደ ሌላ እንዳጣመመው አያችሁት ?

MISSING THE POINT (IGNORANTIO ELLENCHI)

→ ጭብጥን በመሳት የሚፈጠር ህፀፅ

→ It occurs when the premises of an argument support one particular conclusion, but then a different conclusion, often vaguely related to the correct conclusion, is drawn.

ይህ የሚፈፀመው የክርክሩን ትክክለኛ መደምደሚያ ካለማስቀመጥ ወይም ማረጋገጥ ካለመቻል ነው::

Ignoratio elenchi means —ignorance of the proof. The arguer is ignorant of the logical implications of his or her own premises and, as a result, draws a conclusion that misses the point entirely.

✓ በዚህ argument መንደርደሪያው ምክንያት ወይም ማስረጃ ይዞ ለመደምደሚያው ያቀረበ ይመስላል:: ሆኖም ተከራካሪው መደምደሚያ መሆን የሚገባውን ነጥብ ይስትና ሌላ አሻሚ (አጠራጣሪ) የሆነ መደምደሚያውን ይሰጣል:: መደምደሚያውም ትክክል ስለሚመስል የነገሩን ትክክለኛ ጭብጥ ያስታል

☹ ለምሳሌ: " የኢትዮጵያ የትምህርት ጥራት ደረጃ እየቀነሰና እየተበላሸ መጥቷል:: አብዛኞቹ መምህራንም ጥሩ ስነምግባር የላቸውም:: እንዲሁም የብዙ ተማሪዎች የመማር ፍላጎት ሞቷል:: ስለዚህ በኢትዮጵያ ውስጥ ትምህርት መቅረት አለበት

→ እስኪ ከላይ የሰጠውን ምሳሌ እንይ :-

ትክክለኛው መደምደሚያ ምን መሆን ነበረበት?

" የመምህራንን የሙያ ብቃት የሚያጎለብት ስልጠናዎችንና courseአችን በማዘጋጀት ማብቃትና የተማሪዎቹም የመማር ፍላጎት

ማግኛልበት።"

እንደ እውነቱ ከሆነ ይህ ነበር ትክክለኛው conclusion ምሆን የነበረበት አይደል?

እንጂ systemኡን altogether መደምሰስ logical conclusion አይደለም ወይም ፍትህዊ አይደለም።

→ ስለዚህ በአጠቃላይ missing the point ፣premiseአቶ ያቀረቡትን evidence ignore በማረጋገጥ (ጭብጡን በመሰት) ወደ ተሳሳተ conclusion ያመራናል

RED HERRING

አቅጣጫን መሳት

(ኮንታ መግባት እንበለው እንጂ ... 'እንደዚ አትሂዱ' ... በዚ ከሄድክ ኮንታ ትገባላችሁ' የሚለው ቀልድ ትዝ ብሎኝ ነው)

☞ This fallacy is closely associated with missing the point.

ይህ fallacy ከmissing the point እና straw man ጋር እንዲያምታታባችሁ፣ ልዩነታቸውን መጨረሻ ላይ ስለ red herring በደንብ ከተረዳን በኋላ እናነፃፀረዋለን

It is committed when the arguer diverts the attention of the reader or listener by changing the subject to a different but sometimes subtly related one.

ይህ Fallacy የሚፈፀመው የተነሳበትን መነሻ ሀሳብ ትቶ ሌላ መነሻ ሀሳብ በማስጀመር የአንባቢውን ወይም የአድማጩን ትኩረት በማስቀየር የተሳሳተ መደምደሚያ ይሰጣል

The fallacy gets its name from a procedure used to train hunting dogs to follow a scent.

→ ይህ fallacy ስሙን ያገኘው አዳኝ ውሻዎች ላይ በሚደረግ technique የተነሳ ነው።

A red herring (smoked and dried fish species) is dragged across the trail with the aim of leading the dogs astray.

✓ ውሻቹ አንድ የሚያድኑት ነገር አለ ለምሳሌ ሌባ ከሆነ የሚያድኑት የ ውሻቹን አቅጣጫ ለማሳት red herring(የሚበላ የአሳ ዝርያ አይነት ነው) በሌላ አቅጣጫ እንዲመራቸው ተደርጎ ይቀመጣል።

☑ Since red herrings have an especially potent scent only the best dogs will follow the original scent.

እነዚህ በተለይ አዳኝ ውሻች በጣም የማሸተት እና ጠረንን የመለየት ልዩ ችሎታ ስላላቸው በጣም ጎበዝ ወይም የማሸተት ችሎታውን master ያደረገ ብቻ ነው የአሳውን ሽታ ትቶ ወይም ignore አርጎ (የአሳ ሽታ እንዴት ከባድ እንደሆነ ለእናንተ አልነግራችሁም) ትክክለኛውን የሌባ ሽታ ተከትሎ ማደን የሚችለው።

ስለዚህ በተመሳሳይ ሁኔታ ወደ logic ስናመጣው፣ red herring fallacy ዋና አላማውን (አቅጣጫውን) ስቶ የarguerኡን attention በሌላ ነገር distract በማድረግ (ልክ እንደ አሳዎቹ ማለት ነው) ወደ ተሳሳተ አቅጣጫ (ልክ የውሻቹ ትክክለኛ አቅጣጫ ሌባውን ማግኘት እንደነበረ ሁሉ) በመምራት የተሳሳተ ድምዳሜ ይሰጣል።ተግባባን?

እስኪ በምሳሌ ስናየው በደንብ ትርጉሙን እናውቃለን።

Example: There is a good deal of talk these days about the need to eliminate pesticides from our fruits and vegetables. But many of these foods are essential to our health. Carrots are an excellent source of vitamin A, broccoli is rich in iron, and oranges and grapefruit have lots of vitamin C.

ምሳሌው፣ "አትክልት እና ፍራፍሬዎች ላይ የሚረጩ ተባይ ማጥፊያዎች ሊቀሩ ይገባል። " ነው እያለ ያለው... ነገር ግን red herring ምን ያረጋል መሰላችሁ?

" አትክልት እና ፍራፍሬዎች ለጤናችን በጣም ጠቃሚ ናቸው። ለምሳሌ ካሮት vitamin A ስላለው ለአይን ጥራት ይጠቅማል ፣ broccoliም ቢሆን iron ይሰጣል ፣ ብርቱካን እና grapes ቢሆኑም vitamin C ይሰጡናል ይህ ደሞ በሽታ ለመከላከል በጣም ጠቃሚ ነው።"

☹️ዓመነሻ ሀሳቡ እኮ ፍራፍሬዎች እና አትክልቶች ላይ የሚረጩትን chemicalኦች ማስቀረት ነው።
ቀጣይ ያለውን ሀሳብ ስናየውስ?
(ኮንታ ገባን ማለት አይደለም?)

➡ትክክለኛው አስረጅ መሆን የነበረበት "ለምን Pesticides መቅረት አለባቸው?" የሚለውን ጥያቄ መመለስ ነበር።

" Pesticides ለጤናችን በጣም ጎጂ ናቸው። Cancer፣ በተለይ እርጉዝ ሴቶች በደንብ ያልታጠበ ፍራፍሬ በሚበሉበት ጊዜ ፍራፍሬው ላይ ተረጭቶ የነበረው chemical የተለያየ birth complications ያመጣል፣ ማቅለሽለሽ ፣ ሆድቁርጦትንም ሊያስከትል ስለሚችል pesticides መቅረት አለበት።"

📖Logically, in our rational mind ስናስበው ይህ ነው ትክክለኛ argumentኡ መሆን ያለበት red herring ግን distract በማድረግ አቅጣጫችንን ያስተናል

በስተመጨረሻም በred herring,straw man እና missing the point ያለውን ልዩነት በማየት እናጠቃልላለን።

ቆይ ግን Red herring ላይ ተጨማሪ Example እንመልከት :-

MOE Director : The new education policy is appreciative.
Debebe: Did you hear about his first son? The important question confronting this great nation is the question of terrorism. Let me tell you how I plan to defeat it. He is going to marry an orphanage girl. Before the minister is talking about in practical education policy; he should give a lesson for his son to get a good wife. So, his new education policy is not appreciative.

ደቤ አቅጣጫውን እንዴት እንዳስቀየረው አያችሁት

#Summary

✓The red herring can be confused with the straw man fallacy because both have effect of drawing the reader/listener off the track.

📖Red herring እና strawman የሚያመሳስላቸው ነገር ሁለቱም የአድማጩን ትኩረት በማሳት (distract) በማድረግ argumentኡ ትክክለኛ አቅጣጫውን እንዳይዝ ማድረግ ነው

- ➡Straw man
- ➡Distorts the argument
- ➡Only two arguers.

- ➡Red herring
- ➡changes the subject
- ➡can be Two Or more Arguers.

🖋ሌላው ደግሞ ከmissing the point ጋር እንዳያምታታባችሁ።

Red herring እና straw man አዲስ premiseኦችን በመፍጠር ፤ማለትም straw man distort ካደረገው premise ፤ red herring ደግሞ subjectኡን ቀይሮ በገነባው premise ነው የተሳሳተ conclusion የሚሰጡት

➡Missing the point ግን ያለውን premise ተጠቅሞ ምንም አይነት አዲስ premise ሳይፈጥር ሌላ የተጋነነ ወይም ከpremiseኦቹ ጋር አብሮ የማይሄድ conclusion ነው የሚያቀረበው።

ስለዚህ ውይቶዬ አቅጣቻችንን አንሳት፣ በትክክለኛው መንገድ እንሂድ ፣ LOGICAL እንሁን ልበላችሁ

➡Fallacy of relevance በዚህ መልኩ ጨርሰናል ፣ በቀጣይ fallacy of weak induction እንጀምራለን ከዚያ በፊት ግን ፈተና ይኖረናል ፤በደንብ አንብቡ !

➡ Lesson 3: Fallacies of Weak Induction

📖 የምንወዳችሁ የMGW Fam እንዴት ናችሁልን ቀደም ሲል fallacy of relevance አይተናል፤ ማለትም where the premises are logically irrelevant to the conclusion ፤ አሁን ደግሞ premiseኦቹ በርግጥ relevant ሆነው ነገር ግን በቂ(sufficient) evidence ለconclusionኡ ማቅረብ ካልቻሉ fallacy of weak induction እንላቸዋለን

ስድስት አይነት fallacy of weak induction አሉ።

1️⃣ Appeal to unqualified authority
(Argumentum ad verecundiam)

2️⃣ Appeal to ignorance
(Argumentum ad ignorantiam)

3️⃣ Hasty generalization
(Converse accident)

4️⃣ False cause

5️⃣ Slippery slope

6️⃣ Weak analogy

📺 We got this stay tuned!

🗨️ Appeal to unqualified authority
(Argumentum ad verecundiam)

The appeal to unqualified authority fallacy is a variety of the argument from authority and occurs when the cited authority or witness lacks credibility.

ሰዉ ሁሉ በዕውቀት በችሎታና በልምድ የተለያዩ መረጃን የማግኘት አቅሙም እንደ ሁኔታው የተወሰነ ነው።

➡ በዚህ የተነሳም አንዱ የሌለው ዕውቀትና ሙያዊ እገዛ ይፈልጋል። እንዲሁም አንዱ ለሌለው የሙያ ልምዱን ያካፍላል። ያየውንና የተመለከተውን ይመስክራል

👉 አንድ ባለሙያ ወይም የመረጃ ምንጭ በሚሰጠው ማስረጃ ላይ ተመስርቶም የአንድ ነገር conclusion ያረጋግጣል።

ልምድና ዕውቀቱን እንዲያካፍል የሚጠየቅ ባለሙያ ሁሉ ግን በቂ ዕውቀት፣ ትክክለኛ መረጃ፣ ልምድና ፍላጎት ላይኖረው ይችላል

■ There are several reasons why an authority or witness might lack credibility.

አንዳንድ ባለሙያም አስተማማኝና በቂ መረጃ ይሰጣል፣ ዕውቀቱንና ልምዱን ያካፍላል ተብሎ ሲገመት ተቃራኒውን ሆኖ ሊገኝ ይችላል

📖 ለዚህም መረጃውን የሚሰጠው ሰው ወይም ባለሙያ የራሱ የሆኑ የተለያዩ ችግሮች ተፅእኖ ሊያደርጉበት ይችላሉ።

ለምሳሌ:- The person might lack the requisite expertise
የተፈለገው የሙያ ብቃትና ልምድ እጥረት ሊኖርበት ይችላል።

Example :Dr. Sophoniyas , our family physician, has stated that the creation of muonic atoms of deuterium and tritium hold the key to producing a sustained nuclear fusion reaction at room temperature. In view of Dr. Sophi expertise as a physician, we must conclude that this is indeed true.

➡ በሙያው Doctor የሆነ ሰዉዬ ስለ nuclear physics በሰጠው ሀሳብ እርግጠኛ የሆነ ድምዳሜ ላይ መድረስ አንችልም ...አዎ በርግጥ doctor በህብረተሰቡ ዘንድ ከፍተኛ ቦታ የሚሰጠው የስራ ዘርፍ ነው። ነገር ግን ከፍተኛ ተሰማኝነት እና authority(ስልጣን) የነገሩን እውነትነት አያረጋግጥልንም

🧑‍🔬 የበስራው የተከበረ expert ቢሆንም በሌሎች fields ግን expert ላይሆን ይችላል ፤this is what we call UNQUALIFIED AUTHORITY.

➡ might be biased or prejudiced

☒ የሚሰጠውን መረጃ ከራሱ ፍላጎት ወይም እይታ አንፃር ብቻ ተመልክቶ በአድልዎ እና በማግለል ቅድመ ዉሳኔ ላይ የደረሰ ወይም የጥላቻ መንፈስ ያለበት ሊሆንም ይችላል

Example : አያቱ ደጅዝማች ከበደ እንደነገሩኝ ጣልያኖች አባቶቻችንን በመርዝ ጭስ የፈጁ የኢትዮጵያ ጠላቶች ናቸው። አያቱ ነፍሳቸውን ይማረውና ጣልያኖች በሚያም ጦርነት ጊዜ የሰሩትን የጭከናና የግፍ ተግባር በመዘርዘር ነግረውኛል። ስለዚህ የፈለገ ነገር ቢሆን ጣልያኖች ለኢትዮጵያ ጥሩ ነገር አይሰሩም☒

☞ So in the above example ምን conclude አረጋችሁ?

☹ ያለራሱ ሀገር ኢትዮጵያ እያዳለ ነው አይደል? ጣልያንን በማጥላላት፣ በድሮ በአያቱ ዘመን ጊዜ በተፈጠረ ጦርነት አሁን "ጣልያኖች ለኢትዮጵያ ጥሩ ነገር አይስሩም።" ብሎ መደምደም logical አይደለም፤ in other words it's committing fallacy

☹ Might have a motive to lie or disseminate “misinformation,”

☹ በተለይ አንዳንድ ሰው የተፈለገው ሙያ ዕውቀትና ልምድ ቢኖረውም ተንኮለኛና ያልተሟላ(የተዛባ) (misinformation) መረጃን በመስጠት ወይም በመዋሽት ልምድ የተካነ ሊሆን ይችላል

Take for example ሁሌ የምትዋሽውን ጎረቤታችሁን አስታውሱ ይህኛ ጎረቤት ውሸታም እንደሆነች ሀገር ያወቀው ፀሀይ የሞቀው ነገር ነው። አሁን ይህኛ ሴትዮ በargument ውስጥ የምትሰጠው ሀሳብ(premises) ተዓማኒነት የሌላቸው መሆኑ እርግጥ ነው። ስለዚህ እንደዚህ አይነት ዋሽ ሰዎች በነገሱበት argument "appeal to unqualified authority" fallacy ይፈጠራል ማለት ነው....ተግባባን ?

☞ OR might lack the requisite ability to perceive or recall.

እማኝነት የሌለውን(ያለየውን) የሚመሰክር ሰውም ሊያገጥምም ይችላል።

Example : ዓይነ-ስውሩ ዘበርጋ እንደመሰከረዉ ቶሎሳ አያሌውን ሁለት ጊዜ በጥይት ተኩሶ ደረቱን በመምታት ገድሎታል። ስለዚህ ቶሎሳ በነፍስ ገዳይነት ወንጀል መቀጣት አለበት

☞ Here the witness lacks the ability to perceive what he has testified to, so his testimony is untrustworthy.

አስባችሁታል ዘበርጋ ለራሱ ማየት የተሳነው እንዴት አድርጎ ነው ፤ በጥይት ሲገድል አየሁ ብሎ ሊመሰክር የሚችለው ...Purely it is fallacy

In deciding whether a person is a qualified authority, one should keep two important points in mind.

☞ ከዚህ በተያየዘ አንድ ሰው appeal to unqualified authority fallacy የተፈፀመበት መሆኑን በቀላሉ በመለየት ለመወሰን የሚረዱ ሁለት አስፈላጊ ነጥቦች አሉ።

☒ First, the person might be an authority in more than one field.

በመጀመሪያ አንድ ሰው ከአንድ መስክ በላይ ሙያ ያለው ሰው ሊሆን ይችላልማለት ?

For example, a chemist might also be an authority in biology, or an economist might also be an authority in law.

ለምሳሌ አንድ የchemistry ሙያ ያለው ሰው የbiology ትምህርት ባለሙያም ሊሆን ይችላል ...ተግባባን ?

☒ The second point is that there are some areas in which practically no one can be considered an authority. Such areas include politics, morals, and religion.

በተጨማሪም ሰዎች ባለሙያ ተብለው የማይወሰዱባቸው አንዳንድ ትምህርቶች አሉ። ለምሳሌ የፖለቲካ ፣ የሞራልና የሃይማኖት ትምህርቶች በዚህ ውስጥ የሚመደቡ ናቸው

For example, if someone were to argue that abortion is immoral because a certain philosopher or religious leader has said so, the argument would be weak regardless of the authority's qualifications.

Many questions in these areas are so hotly contested that there is no conventional wisdom an authority can depend on.

→ እንበልና አንድ arguer የማስወረድን immoral መሆን የሃይማኖት ሰውን (ሰባኪን) ጠቅሶ ቢሟገት appeal to unqualified authority fallacy ይፈፀመዋል፤ ምክንያቱም የተለያዩ የሃይማኖት ሰዎች የተለያዩ አመለካከት ይኖራቸዋል፤ ከዚህም በተጨማሪ እንደዚህ አይነት sensitive እና Contested issueዎች በርግጠኝነት conclude ማድረግ ያስቸግራል ...ተግባብን

✓ በመጨረሻም እዚህ Fallacy ላይ እንድትይዙልኝ የምፈልገው ነገር Unqualified Authority Fallacy የምንለው ተናጋሪው ያለ እውቀቱ መጥቶ ስለተናገረ ብቻ ሳይሆን ፤ Naturally መስማት የማይችል ሆኖ ሰማ ከተባለ እንዲሁም እያወቀ እራሱ Biased ሆኖም Unqualified Authority እንደሚፈጠር ያዙጥያቄ ስትጠየቁ Directly አትጠየቁም ፤ እነዚህን ሁሉ Consider ማድረግ ያስፈልጋል

📖 Appeal to Ignorance (Argumentum ad Ignorantiam)

→ "Ignorance" definition: lack of knowledge(አላዋቂነት፣ ድንቁርና እንበለው)

Absence of evidence is not evidence of absence.
—Carl Sagan

🗣️ When the premises of an argument state that nothing has been proved one way or the other about something, and the conclusion then makes a definite assertion about that thing, the argument commits an appeal to ignorance.

🔗 Appeal to ignorance fallacy አንድን ነገር በአንድ ወይም በሌላ መንገድ ማረጋገጥ ሲያቅታቸውና የመረጃ እጦት ሲያገጥማቸው " ያ እውነት ከሆነ ይህ ሀሰት ነው" ወይም " ይህ እውነት ከሆነ ያ ሀሰት ነው" በሚል የማላከክ ማስረጃ የሚፈፀሙት ሕፃን ነው ...ማለት ?

🔗 The issue usually involves something that is incapable of being proved or something that has not yet been proved.

ይህ ህፃን በአብዛኛው ጊዜ Prove ማድረግ ያልተቻለ ነገሮችን ወይም ገና Prove ለማድረግ እየተሞከሩ ያሉ ነገሮችን በማንሳት ማስረጃ ወይም evidence ስለሌለ ብቻ አንድ ነገር "አለ" ወይም "የለም" ብሎ መደምደም ነው📖

እስኪ በምሳሌ ስናየው በደንብ ትረፉታላችሁ።

ለምሳሌ፡ Aliens የሚባሉ ፍጥረቶች በዚህ Universe ውስጥ እንዳሉ scientistኦች አላረጋገጡም ስለዚህ Aliens የሚባል ፍጥረት የለም ማለት ነው

🔗 Another example:

→ No one has proved that there is God therefore there is no God.

እስኪ አንድ እንጨምር :

People say there is life after death but since there is no evidence about it ; there is no such thing as "life after death".

🗣️ የተረዳችሁኝ አይደል?...በአጭሩ Appeal to ignorance የሚጠቀመው pattern:-

"Nobody has proved that X is true...therefore; X is false."

📖 አንድ ነገር Prove አልተደረገም ወይም በቂ ማስረጃ የለም ማለት አንድን ነገር "አለ" ወይም "የለም" ብሎ በእርግጠኝነት መደምደም appeal to ignorance Fallacy ይፈጥራል።

📖 Two important exceptions to the appeal to ignorance.

→ እዚህም ላይ መጠንቀቅ የሚፈልጉ ጉዳዮች መኖራቸውን መጠቆም አስፈላጊ ይሆናል...እነዚህን በደንብ ያዙ !

📖 A careful search has been conducted

☐ if qualified researchers investigate a certain phenomenon within their range of expertise and fail to turn up any evidence that the phenomenon exists, this fruitless search by itself constitutes positive evidence about the question.

በጣም ጌበዝ፣ አሉ የተባሉ scientistአች ያለ የሌለ አቅማቸውን፣ችሎታቸውን፣ ዕውቀታቸውን ተጠቅመው ነገር ግን at the end of the day ምንም evidence ማግኘት ካልቻሉ ያንን ነገር prove መደረግ ስላልተቻለ we conclude that there is no such thing ,እንደዚህ ብለን መደምደማችን appeal to ignorance fallacy አያስብለውም ፤ ምክንያቱም በዘርፉ የሰለጡባቸው ባለሙያዎች የምርምር ማስረጃ አላገኙም ! ተረዳችሁኝ አይደል?) ስለዚህ እንደዚህ አይነት exceptionአች fallacy አይሆንም ማለት ነው

☐It is likely that the search would have found something ,if there had been anything there to be found.

☐ in courtroom procedure "a person is presumed innocent until proven guilty."

ሌላኛው exception ደግሞ በህግ ስርዓቱ ውስጥ የሚተገበር ነገር ነው። Famous በአብዛኛው ሰው የሚያውቀው የተለመደ ህግ አለ

☐A Person is innocent until proven guilty!

ማንም ሰው በቂ ማስረጃ እስካልተገኘበት ድረስ ወንጀለኛ አይባልም።...ስለዚህ በዚህ ህግ መሰረት አንድ ሰው ጥፋተኛ የሚያስብለው evidence ስላልተገኘበት ወንጀለኛ አይደለም ብሎ መደምደም fallacy አይሆንም ማለት ነው ...ገባችሁ ?

☐Hasty Generalization (Converse Accident

☐Hasty generalization የaccident ተቃራኒ ሕፃን ነው።

☐በAccident ጊዜ ከgeneral ህግ ተነስቶ ወደ specific ነው የሚሄደው፤ Hasty generalization ግን አንድን specific Sample ይዞ generalize ነው የሚያረጋው

☐The fallacy occurs when there is a reasonable likelihood that the sample is not representative of the group.

☐ይህም ማለት ለአንድ Argument መደምደሚያ(conclusion) በቂ(sufficient) የሆነ መረጃ በመንደርደሪያው(በpremiseኡ) ሳያቀርብለት በመቅረቱ የሚፈፀም ህፃን ነው ...እንዴት?

Such a likelihood may arise if the sample is either too small or not randomly selected.

☐ ይህ ሕፃን የሚፈጠረው በጣም ትንሽ Sample ከተወሰደ ወይም randomly ካለ አድልዎ ካልተወሰደ ነው።

አንዳንድ ሰዎች አሉ አንድ ሰው ባስቀየማቸው የሰውን ዘር ሁሉ "ሰው እኮ" እያሉ የሚሰድቡና አንድ ነጠላ ነገር ጠቅሰው ሁሉንም generalize የሚያረጉ ሰዎች አገጥመዋችሁ አያውቁም?

☐ ለምሳሌ፡ ልባቸው የተሰበረ ሴቶች Or ወንዶችም ሊሆኑ ይችላሉ በአንድ ወንድ / ሴት ስለተጎዱ ብቻ " ወንዶች ሲባሉ እኮ cheater ናቸው።" Or " አለም ላይ ያሉ ሴቶች በሙሉ ውሽታም ናቸው እኮ።"(አንዷ ስለዋሸችው ሁሉም ሴቶች ውሽታም ናቸው ማለት አይደለም ...የቀድሞ ፍቅረኛዋ cheat አደረገባት ማለት ሁሉም ወንድ Cheater ነው ማለት አይደለም።)☐ በረግጥ Emotional በሆኑ ሁኔታዎች rationally ማሰብ ይከብዳል ነገር ግን እኛ logic እየተማርን አይደል? ስለዚህ በተቻላችሁ አቅም logical ለመሆን መጣር ማቆም የለባችሁም!

Hasty generalization is an argument that proceeds from the knowledge of a selected sample to some claim about the whole group.

ስለዚህ በአጠቃላይ hasty generalization ከትንሽ Sample በተገኘ መረጃ ሁሉንም ጠቅለል አርጎ መደምደም ነው።....Hasty ማለት ጥሬ ትርጉሙ ምንድነው ?ችኩል ማለት ነው ...እዚህም Fallacy ላይ Conclusion ለመስጠት ችኩል ነው

Because the members of the sample have a certain characteristic, it is argued that all the members of the group have that same characteristic.

☒ ምክንያቱም ያ የወስድነው ትንሽ Sample የሆነ ባህሪን ሲያንፀባርቅ hasty generalization ምን ይለናል? ስለዚህ ሁሉም population ይህ ባህሪ አለው ማለት ነው ብሎ ይደመድማል..እውነትም ቸኩል ነው

☐ Example: ባለፈው ዕለት አንድ ፍልስፋዊ አረብ በእስራኤል አውቶቢስ ላይ ባፈነዳው ቦንብ በ አውቶቢሱ ውስጥ የነበሩ ሰዎች በሙሉ አለቁ። ትላንትናም ሌላ ፍልስፋዊ አረብ በእንግሊዝ ባቡር ላይ ባፈነዳው ቦንብ ብዙ ሰዎች ሞተ። ይህ የሚያሳየው የፍልስፋዊ አረቦች በሙሉ አሸባሪዎች መሆናቸውን ነው።

አስቡት ሁለት Sample ወስደን የአንድን ሀገር ህዝቦች በሙሉ አሸባሪዎች ናቸው ማለት ...

Different considerations enter into determining whether a sample is biased.

በHasty generalization ጊዜ 3 ማስተዋል ያሉብን ነገሮች አሉ።

☐ Whether the sample is randomly selected, or not
የመጀመሪያው Sampleኑ randomly(ካለ አድልዎ/without bias) ነው ወይ የተመረጡት የሚለውን ማየት ያስፈልጋል

Example if we want to conduct the outcome of teaching students in a school by asking only the outstanding students, it is biased.

እዚህ ጋር እንድትይዙልኝ የምፈልገው Point ,Hasty Generalization የሚፈጠረው Sampleዎቹ በቁጥር ትንሽ ስለሆኑ ብቻ ሳይሆን ብዙ ሆነውም ፤ ሙሉ በሙሉ የተመረጡበትን Population መወከል ካልቻሉ Still , it is biased .

ለምሳሌ ከላይ በወሰድንው ምሳሌ ላይ በዚያ ትምህርት ቤት ያሉ ተማሪዎች አብዛኞቹ Outstanding ቢሆኑም እንኳን ሰነፍ ተማሪዎችን ስለላካተተ Biased ነው ...ተግባባን ?

☐ The size of the sample
የወስድነው የSample መጠን ምን ያህል ነው የሚለው ይወስነዋል።

☐ About the size : the larger the samples the more closely represents the population.

Because such small, atypical samples are not sufficient to support a general conclusion, the argument commits a hasty generalization

☐ እዚህ ጋር መያዝ ያለባችሁ ሌሎች ነገሮችን Consider ሳናደርግ , ለምሳሌ :- Randomization ብዙ ቁጥር ያለው Sample ትንሽ ቁጥር ካለው Sample Populationኑን በመወከል ረገድ የተሻለ ነው ፤ ነገር ግን ተራ ቁጥር 1ላይ የነገርኳችሁን እንዳትረሱ

☐ Psychological factors.

Argumentኑ ላይ የጥላቻ ስሜት፣ አስተሳሰብ እና ፍላጎት ማየትም አስፈላጊ ነው ፤ ምክንያቱም ይሄም Bias ስለሚያመጣ ማለት ነው

☐ False Cause Fallacy

☐ The fallacy of false cause occurs whenever the link between premises and conclusion depends on some imagined causal connection that probably does not exist.

☐ መንስኤ የሌለው ክስተት የለም፤መንስኤም በውጤት እየተገለፀ ይታወቃል...ነገር ግን መንስኤ ተብሎ የሚወሰድ ክስተት ወይም ድርጊት ሁሉ ግን ሁልጊዜ ትክክለኛ መንስኤ(cause) አይሆንም

አንዳንድ ጊዜም መንስኤና ውጤት እየተምታታና በግምት Imaginary cause በመፍጠር ያልሆነው እንደሆነ እየታሰበ ስህተት ይሰራል። በዚህም ሕፃን ይፈፀማል።

False cause fallacy የሚፈፀመውም የአንድ argument መንደርደሪያ(premise) ለመደምደሚያው(conclusion) የሚያቀርበው evidence; in this case መንስኤው የተሳሳተ፣ Imaginary ወይም የተምታታ ሆኖ ሲቀርብ ነው

Whenever an argument is suspected of committing the false cause fallacy, the reader or listener should be

able to say that the conclusion depends on the supposition that X causes Y, whereas X probably does not cause Y at all.

እዚህ ጋር በደንብ ያተረፈ ...false cause ጊዜ ለሆነ ነገር መፈጠር ምክንያት ትክክለኛው መንስኤ ምንድን ነው? እውነት ይህ መንስኤ ለውጤቱ መከሰት ቀንደኛ ምክንያት ነው? ከውጤቱ ጋርስ ይገናኛል? የሚሉትን ጥያቄዎች መጠየቅ አስፈላጊ ነው

There are many varieties of false cause fallacy.

→ 4.1. ይነት የfalse cause varieties በምሳሌ እየደገፍን እናያለን።

Perhaps the most common form is post hoc, ergo propter hoc, which means in Latin —after this, therefore because of this.፡፡

📖 የመጀመሪያው Post hoc ergo propter hoc fallacy ይባላል።
(👤 ♀ Latin nameኡን ያዙት አንዳንድ መምህሮች ተንኮለኛ ናቸው ፈተና ላይ ያመጡታል)

ትርጉሙም ፡ ከ x በኋላ ሆነ ስለዚህ ነገሩ በ x ምክንያት ነው የተፈጠረው እንደማለት ነው።

አይዟችሁ በምሳሌ ስናየው ይገለጥልናል።

This form of the false cause fallacy occurs whenever an arguer illegitimately assumes that because event X preceded event Y, X caused Y.

ይህ አይነቱ false case fallacy አንድ ድርጊት ወይም ክስተት መከሰት ከሌለው በጊዜ ቀድሞ በመፈጸሙ ምክንያት መንስኤ እንደሆነ ተደርጎ ሲወሰድና በዚያም ላይ መደምደሚያ ሲሰጥበት ነው

Example: A black cat crossed my path and later I tripped and sprained my ankle. It must be that black cats are really bad luck.

→ Video ላይም ነግሪያችሁኋለሁ ፤ አንዲት ጥቁር ድመት በመንገዴ ስታልፍ ተደናቀፍኩ ስለዚህ ጥቁር ድመት መጥፎ ዕድል ስለሆነ ነው የተደናቀፍኩት።

አንድ ነገር ከሆነ ነገር ቀድሞ ስለተፈጠረ መንስኤው ነው ማለት አይቻልም፤ ሰውየው የተደናቀፈበት ትክክለኛው ምክንያት ምንድን ነው?

ምናልባት ሰውዬው carelessly ይሆናል እየተራመደ የነበረው ወይም ደግሞ ስልክ እየጎረጎረ ሲራመድ ይሆናል ያደናቀፈው but one thing we know is that ጥቁር ድመት ማለፉ ትክክለኛው መንስኤ አይደለም፤ this is what we call false cause

Non causa pro causa (—not the cause for the causell).

📖 ሁለተኛው የfalse cause አይነት ደግሞ non causa pro causa ይባላል።(እንዳልኳችሁ Latin nameኡን ያዙት)

→ This variety is committed when what is taken to be the cause of something is not really the cause at all and the mistake is based on something other than mere temporal succession.

👤 ይህ የfalse cause fallacy ደግሞ ሁለት ነገሮች x እና y በአብዛኛው ጊዜ አብረው ተደጋግመው (የአጋጣሚም ጉዳይ ሊሆን ይችላል...) ሲፈጠሩ " ስለዚህ x የY መፈጠር ምክንያት ነው።" ብሎ መደምደም not the cause for the Cause ይባላል።

📖 ለምሳሌ፡ on Monday I stayed up all night partying, had eggs for breakfast and failed my biology test... on Thursday I stayed up all night partying, had eggs for breakfast, and failed my history test.obviously, to do better on tests, I must stop eating eggs for breakfast.

እስኪ አሁን ከመች ጀምሮ ነው እንቁላል መብላት በትምህርት fail ለማድረግ መንስኤ የሆነው? the above example logical ነው ብላችሁ ታስባላችሁ? በርግጥ ትክክለኛው መንስኤ በየቀኑ party ማድረግ ነው እንጂ እንቁላል መብላቱ አይደለም this is what we call "not the cause for the cause".

A third variety of the false cause fallacy, and one that is probably committed more often than either of the others in their pure form, is oversimplified cause.

☞ ሌላው ደግሞ oversimplified የሚባለው ነው...(ሳር መዘዝ ብለንዋል)

✓ This variety occurs when a multitude of causes is responsible for a certain effect but the arguer selects just one of these causes and represents it as if it were the sole cause.

ይህ ሕፃን ለአንድ ድርጊት ወይም ክስተት መፈጸም ብዙ መንስኤዎች እያሉ አንዱን ብቻ በመነጠል በመንስኤነት ፈርጆ የሚያቀርብ ነው

ለምሳሌ አንድ የሳር ቤት በብዙ ሳሮች ተከድኖ እያለ አንዱን ሳር ብቻ መዘው በዚያች ሳር መመዘዝ ምክንያት ቤቱ ዝናብ አፈሰሰ እንደማለት ነው

☞ በዚህ ህፃን ሌሎች አስፈላጊ ነገሮች ይረሳሉ ፤ ነገር ግን እንዲከሰት ያደረጉት ዋና ዋና አስፈላጊ መንስኤዎች ከተጠቀሱ argumentኡ ከህፃን የፀዳ ይሆናል።

ነገር ግን oversimplified fallacy አንዱን ብቻ ነጥሎ መጥቀስ ህፃን እንዲፈፀም ያደርጋል

ስለዚህ ይህ ሕፃን የሚፈጸመው ከብዙ የመንስኤ ነገሮች አንዱን ብቻ በመነጠል የድርጊቱ(የክስተቱ) ዋና መንስኤና የክስተቱ ሁሉ ምክንያት እንደሆነ ተደርጎ ሲወሰድ ነው...አገኛችሁኝ ?

Example : ኢትዮጵያ በድህነት ከሁሉም ሀገሮች የመጀመሪያ ደረጃውን ይዛለች obviously የዚህም ምክንያቱ በሀገሪቱ የመልካም አስተዳደር እጦት መኖር ነው።.....አስቡት ስንት ምክንያት አለ።

📖 Slippery Slope Fallacy

የምንወዳችሁ የMGW Fam ይሄ Fallacy ፈተና ላይ ከመጣ ጥያቄውን ስታነቡት አቤት ደስ ሲል ...Slippery Slope ማለት ጥሬ ትርጉሙ የሚያዳልጥ ገደል ብለን እያዘው ...አንድ ጊዜ አዳልጧችሁ ከወደቃችሁ ምንም የሚጨበጥ ነገር የለም ...At the End ተንከባላችሁ ተንከባላችሁ ከገደሉ ስር ስትደርሱ ወይ ትሰበራላችሁ አለበለዚያም ትሞታላችሁ ።

ስለዚህ እንዳትሰበሩ ወይም እንዳትሞቱ መፍትሄው ምንድነው ? Either በዚህ ገደል ላይ አለመሄድ Or መጀመሪያ እንዳያዳልጣችሁ መጠንቀቅ አይደል ?...ይህንን እንደ መግቢያ ያዙልኝና ወደዋናው ሀሳብ እንግባ

✓ Slippery slope fallacy occurs when the arguer assumes that a chain reaction will occur but there is insufficient evidence that one (or more) events in the chain will cause the others; when there is no actual or real connection among the chain of events.

☞ ይህ ሕፃን የሚፈጠረውም አንድ argument ከአንድ መንስኤ ተነስቶ በሰንሰለታማ ተከታታይና ተያያዥ ድርጊት የመጀመሪያው ለሚቀጥለው መንስኤ እየሆነ የሚነጉድበት argument ነው...ድንገት ሀሳብ ውስጥ ገብቼ ምን መጣልኝ ቆይ ሜዲካል ጌትዎይ እንደዚህ በVideoም በኖቱም ማስተማር የጀመረው ከ10ዓመት በፊት ቢሆን እኮ ስንት ተማሪ በተጠቀመ እያልኩ አሰብኩለማኑም ወደ ትምህርታችን እንመለስ።

☞ The chains of causes are supposedly like a steep slope - if you take one step on the slope; you'll slide all the way down. And since you don't want to slide all the way down, don't take the first step.

ብዙ ኪሶችን ሸርተቱ ላይ በጥንቃቄ ተደርድረው አስቧቸው ልክ አንዱን ኪስ ብትነኩት ሁሉም ኪሶች ነው አይደል ተንደርድረው የሚወርዱት? ልክ እንደዚህ አስቡት Slippery Slopeን ከመጀመሪያው በመንሸራተት እያፈነገጠ የሚቀጥለውም በዚያው መልክ እየተያያዘ የመጨረሻ ውጤቱ መጥፎ ክስተት ይሆናል።

The fallacy of slippery slope is a variety of the false cause fallacy...ይህ ህፃን መንስኤና ውጤቱ ልክ እንደ false cause ግንኙነት የለውም።

☞ የመጀመሪያው መንስኤም እስከ መጨረሻው ውጤት ድረስ ለተፈጠሩት ተያያዥ ክስተቶች ዋና መንስኤ እንደሆነ ተደርጎ ይወሰዳል።

Example : አንድ ልጅ ተደብቆ ዳቦ ሲሰርቅ ተገኘ እንበል። እናቱ ምን ትላለች? ዛሬ ዳቦ ስረቅክ ነገ ደሞ እንጂራ ትሰርቃለህ ከዛ ደግሞ ስጋ ትሰርቃለህ ከዛም ቀጥለህ በህይወት ያለ ዶሮ ትሰርቃለህ እሱ አልበቃ ብሎህ በግ ፤ ትሰርቃለህ በስተመጨረሻም በሬ ሰርቀህ ታስረህ እስር ቤት እኔን ታመላልሳለህ ስለዚህ ዳቦም ቢሆን መስረቅህ ተገቢ አይደለም

☐ መስረቅ ተገቢ አለመሆኑ ልክ ሆኖ ነገር ግን ምክንያት ሊሆኑ የማይችሉ ነገሮችን እንደ ሰንሰለት መደርደር ተገቢ (logical) አይደለም ፤ ልክ መጀመሪያ እንደሰጠችሁ የገደል ምሳሌ አደረገችው

Example 2: If you skip Registering MGW Freshman Tutorial session, you will miss important material that you will not understand on your own. Because of that, your grades in the class will start to drop. This will make you feel discouraged, and you will begin skipping more classes. Before you know it, you will fail the course entirely. Failing this course will lower your GPA, making it impossible to get department you want. Eventually, you will end up thrown in unwanted department and left your life full struggle, to avoid this catastrophe, Registering for MGW Tutorial is a key

☐ ይሄ መልዕክት እኛጋር ላልተቀላቀሉ ነው ...፤አያችሁት አይደል ባለመመዝገባቸው ምን ያክል ሰንሰለታማ ችግሮች እንደሚፈጠሩባቸው ስናስፈራራቸው፤ ተማሪዎችን ለማሳማን እኛም Slippery Slope Fallacy ሰራን ማለት ነው።...በደንብ ተረድታችሁኛል ብዬ አስባለሁ

14 Weak Analogy

☐ Weak analogy is a very commonly used kind of case-based reasoning, where one case is held to be similar to another case in a particular respect.

ይህ ህፃን በማመሳሰል ላይ የሚመሰረት ህፃን ነው ፤ በአንድ argument ውስጥ በሚመሳሰሉት ነገሮች መካከል የሚጠቀሰው የባህሪያቶች መጣጣም ወይም መመሳሰል ብቻውን ልዩነት አለመኖሩን አይረጋግጥልንም

Since the one case is held to have a certain property, then the other case, it is concluded, also has the same property (because the one case is similar to the other).

x ከ y ጋር በ ሁለት ወይም በሶስት ባህሪ ተመሳሰለ ማለት በአራተኛውም ባህሪ ይመሳሰላል ማለት አይደለም።

Two things, situations or cases could be similar to each other in certain respects, but dissimilar in other respects.

ሁለት ነገሮች በሆኑ ነገሮች ሊመሳሰሉ ይችላሉ ነገር ግን በሌላ ነገር ልዩነት ሊኖራቸው ይችላል፤ አይደል እንዴ ?

Save store, [03/11/2025 17:56]

While one case may be generally similar to another, it does not mean that the two cases will be similar in every respect.

☐ x ከ y ጋር በብዙ ነገር ተመሳሰለ ማለት በሚመጣውም ይመስላል ማለት ተገቢ አይደለም

If they were similar in every respect, they would be identical case. However, two cases can be generally similar, even though there are quite important differences between them.

አንዳንድ ነገሮች ምንም ያህል መመሳሰል ቢኖራቸውም የሆነ ልዩነት ግን አላቸው።

ለምሳሌ :ሁሉም ሰው ሁለት እግር አለው ዶሮም ሁለት እግር አለው። ሰው ሁለት አይን አለው ዶሮም ሁለት አይን አለው። ዶሮ ክንፍ አላት ስለዚህ ሰውም ክንፍ አለው ማለት ነው ብሎ እንደመደምደም ነው ...this is what We call Weak Analogy.

The fallacy of weak analogy is committed when the analogy between things, situations and circumstance is not strong enough to support the conclusion that is drawn.

ይህ fallacy የሚፈፀመው እነዚህ ያመሳስልናቸው ነገሮች መደምደሟቸውን በእርግጠኝነት ለመስጠት በቂ አለመሆናቸው ነው

Evaluating an argument having this form requires a two-step procedure:

ይህንን ህፃን ለመለየት ሁለት አይነት ሂደቶችን እንጠቀማለን

Identify the attributes a, b, c, . . that the two entities A and B share in common, and

በመጀመሪያ A እና B ያላቸውን ተመሳሳይ ባህሪዎች እናያለን፤

Determine how the attribute Z, mentioned in the conclusion, relates to the attributes a, b, c, . . . If some causal or systematic relation exists between z and a, b, or c, the argument is strong; otherwise it is weak.

☞ በመቀጠልም የሰጠው conclusion ካመሳሰልናቸው ባህሪዎች ጋር ግንኙነት አለው ወይ የሚለውን እናያለን ግንኙነት ካላቸው Strong ይሆናል ከሌላቸው ግን weak Analogy ይሆናል ማለት ነው

በአጭሩ Chapter 2 ላይ ያዩትን Argument based on Analogy , Fallacious ሲሆን ነው Weak analogy የምንለው

Example :2 Both Ethio Telecom and Safaricom are African telecom companies operating in Ethiopia. Ethio Telecom had a monopoly for years, and Safaricom recently entered the Ethiopian market. Since Safaricom succeeded in Kenya with innovative customer services, it is expected to outcompete Ethio Telecom in Ethiopia because they serve the same market.

☞ የሚያመሳስላቸው ነገር እንዳለ ሆኖ ሳፋሪኮም ሀገራችን ከመጀመሩ በፊት ኬንያ ላይ ውጤታማ ስለነበረ በእኛም ሀገር ያንን ውጤታማነት አስጠብቆ Ethio telecoምን Dominatማድረጉ አይቀርም ነው የሚለው :: Fallacyው የተፈጠረው የቱጋር መሰላችሁ የኬንያን ገበያ ከእኛ ሀገር ገበያ ጋር ማመሳሰሉ ነው ::እዚህ ጋር እንዳትሸወዱ በደንብ ማጤን ያስፈልጋል

Weak Inductionንን ጨርሰናል ፤ እወዳችኋለሁ

✔Logic and Critical thinking

Chapter -5 : Fallacy

☐

☞ Say True or False

- 1.inductive argument fallacies can arise from logical errors in the structure or form of an argument.
2. Informal fallacies can sometimes seems logically valid due to psychological tricks.
3. Appeal to pity fallacy is logically valid if the emotional connection convinces the audience.

Choose The Best Answer from the Given Options

4. Freshman student at AAU argues: "I deserve extra credit on this assignment because I had to work a double shift and couldn't study." What type of fallacy is this?

- A. Appeal to Force
- B. Appeal to Pity
- C. Straw Man
- D. Red Herring

5. Which of the following is a characteristic of informal fallacies?

- A. They are always invalid.
- B. They rely on the structure of the argument for their impact.
- C. They often use psychological or emotional manipulation.
- D. They can only be found in hypothetical syllogisms.

6. Donald Trump says: "If you don't vote for me, the other candidate will ruin the economy, and you will lose your job." This is an example of

- A. Appeal to Pity

- B. Appeal to Force
- C. Missing the Point
- D. Argument Against the Person

7. Consider the argument: "All men are mortal. Socrates is mortal. Therefore, Socrates is a man." This argument contains

- A. A formal fallacy because the conclusion does not follow logically.
- B. An informal fallacy due to ambiguous premises.
- C. No fallacy, as the reasoning is sound.
- D. Both formal and informal fallacies.

8. Which of these is Not a cause of fallacies ?

- A. Failure to provide genuine evidence
- B. Over-reliance on statistical data
- C. Failure to address relevant aspects of the issue
- D. Creation of illusions to make a bad argument appear good

9. In a courtroom, a lawyer argues: "My client deserves leniency because he is the sole provider for his family and is deeply remorseful." This is an example of

- A. Appeal to Force
- B. Straw Man
- C. Missing the Point
- D. Appeal to Pity

10. Why is the following argument invalid?

"All mammals are animals. All tigers are animals. Therefore, all tigers are mammals."

- A. It contains ambiguous terms.
- B. The conclusion is logically disconnected from the premises.
- C. The argument has a false premise.
- D. It contains an informal fallacy.

☐ Say True or False

1. inductive argument fallacies can arise from logical errors in the structure or form of an argument.
2. Informal fallacies can sometimes seem logically valid due to psychological tricks.
3. Appeal to pity fallacy is logically valid if the emotional connection convinces the audience.

Choose The Best Answer from the Given Options

4. Freshman student at AAU argues: "I deserve extra credit on this assignment because I had to work a double shift and couldn't study." What type of fallacy is this?